

MÀSTER OFICIAL EN ANÀLISI I GESTIÓ DEL PATRIMONI ARTÍSTIC

**Departament d'Art i de Musicologia
Universitat Autònoma de Barcelona
Curs 2021-2022**

PRESENTACIÓ:

El Màster Oficial en Anàlisi i Gestió del Patrimoni Artístic del Departament d'Art i de Musicologia ha estat dissenyat per oferir als nostres estudiants una formació avançada en una varietat de camps relacionats amb l'estudi del patrimoni i de la creació artística en general –investigació, crítica, conservació, gestió, difusió i mercat artístic–. L'objectiu del curs és doble i consisteix, d'una banda, a dotar-vos de les eines i els coneixements necessaris per continuar pel camí de la recerca historicoartística, i de l'altra, a familiaritzar-vos amb una diversitat d'aspectes relacionats amb la pràctica dels estudiosos de l'art –conservadors, galeristes, antiquaris, comissaris, crítics, etc.–, introduint-vos, així, en els múltiples vessants de l'esfera professional dels nostres estudis i les seves aplicacions dins de l'ampli sector de les arts.

El Màster compta amb la valuosa col·laboració del Museu Nacional d'Art de Catalunya. Un ampli equip de professionals del Museu imparteix les classes del Mòdul de Conservació i Gestió del Patrimoni Artístic a les instal·lacions del Museu (sales de reserva, galeries i gabinets, àrea de restauració, aules-taller i centre de control, entre d'altres). Mitjançant aquestes classes coneixereu de primera mà com es gestiona la gran col·lecció del Museu: les tasques relacionades amb la seva organització, anàlisi i conservació, la planificació de les exposicions temporals, dels programes educatius, de les campanyes de comunicació, i molts altres aspectes relacionats amb el dia a dia d'un museu d'aquesta magnitud i complexitat. www.mnac.cat

El programa del Màster Universitari en Anàlisi i Gestió del Patrimoni Artístic de la UAB inclou un complet Mòdul de Pràctiques en el que col·laboren nombrosos Museus i altres entitats dedicades al món de l'art i del patrimoni artístic. Finalment, pel que fa als recursos per a la recerca, el Màster compta amb el magnífic fons d'art a la Biblioteca d'Humanitats de la UAB: <http://blogs.uab.cat/bhart/>

Coordinador: Rafael Cornudella
rafael.cornudella@uab.cat

Estructura:

El màster s'estructura en quatre mòduls obligatoris que sumen 40 crèdits ECTS, i tres mòduls optatius, d'aquests tres l'estudiant haurà de cursar dos, que equivalen a 20 crèdits ECTS. El 60 crèdits ECTS totals del curs resulten de la suma dels 40 crèdits obligatoris i els 20 optatius.

Durada: 1 any acadèmic a temps complet (60 crèdits ECTS) o 2 anys acadèmics a temps parcial (en aquest cas és obligatori matricular un mínim de 30 crèdits ECTS el primer any).

MÒDULS OBLIGATORIS

1. Patrimoni artístic: vies d'estudi i tècniques d'anàlisi. 12 crèdits ECTS (1er semestre)
2. Art, història i pensament. 10 crèdits ECTS (1er semestre)
3. Pràctiques integrades. 9 crèdits ECTS (1er i 2on semestres)
4. Treball de fi de Màster. 9 crèdits crèdits ECTS (1er i 2on semestres)

MÒDULS OPTATIUS

5. Conservació i gestió del patrimoni artístic. 10 crèdits ECTS (1er semestre)
6. Crítica, comissariat i difusió de l'art. 10 crèdits ECTS (2on semestre)
7. Art i comerç. 10 crèdits ECTS (2on semestre)

Horaris:

Mòdul 1: dimarts i dijous a la tarda (16:00 a 19:00) i divendres al matí (10:00-13:00)

Mòdul 2: dimarts i dijous a la tarda (16:00 a 19:00) i divendres al matí (10:00-13:00)

Mòdul 5: dilluns i dimecres al matí (9:30 a 13/13:30) al Museu Nacional d'Art de Catalunya

Mòdul 6: dijous a la tarda (16:00 a 19:00) i dos divendres al matí (10:00-13:00)

Mòdul 7: dimarts a la tarda (16:00 a 19:00) i un divendres al matí (10:00-13:00)

A la pàgina web d'Informació General del Màster es pot consultar el calendari del curs amb els horaris i les dates de les classes especificats. Els horaris de pràctiques els acorden el tutor de la institució de destinació i l'estudiant. A la pàgina web, concretament a les Guies docents, també trobareu informació més detallada sobre el programa i la planificació de cadascun dels Mòduls.

MÒDULS OBLIGATORIS

Mòdul obligatori 1: Patrimoni artístic: vies d'estudi i tècniques d'anàlisi

12 crèdits ECTS

Coordinador: Rafael Cornudella (UAB)

El programa del Mòdul 1 té un caràcter investigador i constitueix el primer pilar del curs pel que fa a la iniciació a la recerca. El mòdul s'articula a l'entorn de 4 seminaris centrats en un tema d'estudi. L'objectiu dels seminaris consisteix a acostar l'estudiant al procés de «fabricació» de la recerca en matèria artística; s'examinen les seves fases, metodologies, fonts i tècniques, així com la diversitat de punts de vista que entren en joc o cal tenir en compte en un procés d'investigació.

Programa:

- **Sessió de benvinguda i d'introducció al curs. Informació general sobre l'organització de les pràctiques**

Seminari 1. *'L'origen del món', vist per cultures del Pròxim Orient i Precolombines.*
Professora: Victòria Solanilla

Les quatre sessions analitzaran amb profunditat la manera d'expressar artística, literària i religiosament, els coneixements que tenien sobre l'origen del món, quatre cultures antigues, allunyades temporal i geogràficament les unes de les altres, però amb un denominador comú: la seva religiositat. D'aquesta manera es replanteja la importància de la imatge i també de la seva interpretació com a font de coneixement de les cultures antigues. Així com també la importància de la literatura que tracti d'aquests temes fundacionals en cadascuna d'elles. Analitzarem objectes artístics, edificis i d'altres materials, de procedències diferents, al llarg de molts segles, que ens mostraran una manera d'entendre la vida que sovint contrasta amb les actuals formes d'expressió. El gran sentit religiós que desprenen tots ells, fa que el nivell de comunicació d'aquestes imatges sigui diferent del que estem acostumats a viure avui en dia. L'espiritualitat que es veu en la majoria d'elles, té la seva pròpia lògica i la seva molt particular concepció estètica que ens mostra tota una cosmovisió que en certes ocasions deixa de banda el concepte de bellesa occidental al que estem acostumats.

1. MESOPOTÀMIA. Temples. Relleus que parlen del origen del món. Literatura: Poema Babilònic de la creació. Poema de Guilgamesh. Històries d'Heròdot (llibre 1er. Euterpe)

2. EGIPTE. Arquitectura còsmica: Karnak i Luxor. Relleus i pintures. Literatura: Texts dels sarcòfags, Texts de les piràmides, Llibre dels morts. Històries d'Heròdot (llibre 1er Euterpe)

3. MAIES. Arquitectura sagrada: temples, relleus. Escultura. Literatura: Popol Vuh. Llibres del Chilam Balam. Influència i representacions de la seva religió: Mites.

4. INQUES. Concepció de l'espai andí: horitzontal (dual) i vertical (tres plànols). Pacha. Religió animista (astres, accidents geogràfics i meteorològics). Arquitectura sagrada: temples, palaus. Ceràmica. Literatura: cronistes espanyols.

Seminari 2. 'Conditoria Hispanae'. Ús i valorització dels sarcòfags romans en la Península Ibèrica. Professora: Montserrat Claveria

El sarcòfag romà ha estat un tema de recerca recurrent en la tasca del nostre equip d'investigació (GREEC GRup d'investigació en Escultura d'Estil Clàssic). Les metodologies d'anàlisi que hem utilitzat des de que vam començar al 1990 fins a les recerques actuals s'han anat enriquint i orientant a comprovar dades des de múltiples punts de vista. En aquest seminari dedicarem 3 sessions (1,2 i 4) a explicar els resultats obtinguts sobre aquest tema al llarg de la nostra trajectòria. La 3ª sessió tractarà les metodologies que utilitzem per a la interpretació d'aquestes peces escultòriques, tant pel que fa al seu ús en l'antiguitat, com des de l'òptica de les possibles funcions que puguin haver tingut durant la seva història.

1. L'ús del sarcòfag a Hispania: comerç, produccions i sistemes de representació.
2. La valorització dels sarcòfags romans en la Península Ibèrica.
3. Perspectives d'estudi en la recerca del sarcòfag romà: *Conditoria Hispaniae* una aposta interdisciplinària: *Art-queologia*, Epigrafia, Arqueometria, Conservació-Restauració. Seminari amb la intervenció de la professora Antonia Soler de la UNED-Illes Balears.
4. El sarcòfag romà i el col·leccionisme antiquari a Itàlia i Espanya. Taula rodona amb la intervenció de la professora Beatrice Cacciotti (Universit  degli Studi di Roma-Tor Vergata), la investigadora en formació Saray Garcia (UAB-Universit  degli Studi di Roma-Tor Vergata) i Montserrat Claveria (UAB-Institut Català d'Arqueologia Clàssica).

Seminari 3. *El monestir de Pedralbes i el seu patrimoni artístic moble: recerca, museografia i difusió a l'entorn d'un conjunt patrimonial singular.* Professor: Rafael Cornudella

El Monestir de Pedralbes, on hi subsisteix una comunitat de monges de l'orde de santa Clara, i que és gestionat com a "museu-monestir" per l'Ajuntament de Barcelona, no només és un dels monuments més importants de l'arquitectura gòtica catalana, sinó també un conjunt singular per l'abundant patrimoni artístic moble que s'hi conserva, malgrat que al segle XIX i al segle XX encara es van perdre, alienar o destruir alguns objectes. Qualsevol relat sobre la història de l'art gòtic català passa inevitablement per aquest espai monàstic, que també ofereix objectes interessants d'època moderna i contemporània, tots els quals ens permeten resseguir les successives etapes de l'existència històrica d'aquesta comunitat de monges clarisses. En el seminari es revisaran alguns resultats de les recerques més recents, se subratllaran les múltiples possibilitats de recerca obertes per al futur, i a la vegada s'analitzaran les estratègies de conservació i de difusió d'aquest monument i del seu patrimoni moble.

1. La construcció del complex monàstic: certeses i incerteses. El monument funerari de la reina Elisenda de Montcada i l'escultura del segle XIV.
2. Les pintures murals tres-centistes de la capella de sant Miquel: El Mestre italià de Pedralbes i la qüestió Ferrer Bassa. Altres pintures murals trescentistes del monestir.
3. La pintura sobre taula dels segles XIV i XV: noves perspectives sobre un patrimoni entre la dispersió i la desaparició, dels Serra a Martorell.
4. Visita al monestir (1). Recorregut pel monestir.
5. La pintura de finals del segle XV i del segle XVI: el fenomen de la importació i la producció local, aportacions recents.
6. Visita al monestir (2). L'exposició *Tresors del Monestir* i la posada en valor d'un patrimoni historicoartístic.

Seminari 4. *Retorn al paisatge.* Professora: Núria Llorens

En aquest seminari farem un recorregut al llarg de la història de l'art del paisatge a Occident, a partir d'una selecció de temes i d'episodis. En els dos primers, abordarem una sèrie de qüestions relacionades amb l'origen i el desenvolupament de la pintura de paisatge al llarg dels segles XVI i XVII. Estudiarem un conjunt d'obres d'aquest període, parant atenció tant als aspectes tècnics com a la base teòrica. Dedicarem el tercer tema a l'estudi de l'impuls i la renovació que el dibuix de paisatge experimentà en el segle XVIII, centrant-nos en el camp concret dels dibuixos que il·lustraven les descripcions i relats de dos tipus de viatges: el científics i el pintorescos. A continuació, situant-nos en el context de la revolució industrial, examinarem la visió romàntica, ideal i nostàlgica del paisatge, contraposada a la descripció "realista" d'un món transformat per la indústria, els transports i les formes de vida modernes. Per acabar, farem una aproximació a l'art del paisatge dels darrers cinquanta anys.

1. El paisatge en l'art d'època moderna: idees, tècniques de representació, valors i transformacions (s. XVI- s. XVII).
 2. Les teories modernes del paisatge, *Ut pictura poesis, musica et scientia*: lectura de fonts per a l'estudi de les arts del paisatge (s. XVI- s. XVII) (I).
 3. Les teories modernes del paisatge, *Ut pictura poesis, musica et scientia*: lectura de fonts per a l'estudi de les arts del paisatge (s. XVI- s. XVII) (II).
 4. El viatge i el dibuix de paisatge en el període il·lustrat. La mirada científica i la il·lustració pintoresca.
 5. De la imaginació romàntica a la visió "realista" d'un món en transformació: els paisatges de l'època de la revolució industrial.
 6. Consciència dels límits i experiència del lloc: notes sobre els artistes i el paisatge des dels anys 60 fins a l'actualitat.
- **Sessió final. *Del monument al monument històric: l'historiador de l'art i el patrimoni.***
Professor: Daniel Rico
 - **Visita al Museu Episcopal de Vic (MEV).** Marc Sureda (MEV); Judith Verdaguer (MEV), Rafael Cornudella (UAB)
 - **Sessions de seguiment del projecte del Treball de Fi de Màster.** Professor : Rafael Cornudella.
 - **Activitat complementària: Jornada Col·leccionisme, Palau de Maricel, Sitges**

Avaluació:

Assistència i participació activa als seminaris: 20 %

Tutories de seguiment del projecte del Treball de fi de Màster: 30%

Presentació escrita del projecte del Treball de fi de Màster: 50 % (Per a més informació, vegeu la Guia docent del Treball de fi de Màster).

A la Guia Docent del Mòdul (Web Màster Oficial en Anàlisi i Gestió del Patrimoni Artístic-Pla d'Estudis-Guies Docents) trobareu una Bibliografia bàsica per treballar els temes del programa.

Mòdul obligatori 2: Art, història i pensament

10 crèdits ECTS

Coordinadora: Maria Garganté

El programa del Mòdul 2 enllaça amb el del Mòdul 1 i constitueix el segon pilar del curs pel que fa a la introducció a la investigació. Pel plantejament de les classes i pels seus continguts específics, el programa d'aquest mòdul, que s'estructura en 4 seminaris, té per objecte introduir perspectives noves o originals a l'estudi d'un conjunt de temes de llarg recorregut i naturalesa diversa, tant des del punt de vista conceptual com espacial i temporal.

Programa:

Seminari 1. *El meravellós a l'edat mitjana. Imatges, objectes, relats.* Professora: Anna Orriols

Cal entendre el meravellós medieval com una realitat diversa i extensa que inclou tot allò que causa admiració, al marge de si és explicable o no. No es tracta d'un element accessori ni superficial sinó d'un factor característic i protagonista, indestruïble de la mentalitat i l'univers medievals. Cròniques, textos enciclopèdics i obres literàries tant profanes com religioses eren farcits de personatges i episodis sobrenaturals l'existència dels quals no només no es posava en dubte sinó que eren utilitzats com a justificants i desxifradors de la realitat. Literatura i formes artístiques alimenten i recreen constantment aquesta realitat prodigiosa, que entronca amb la tradició antiga, que en la cultura cristiana pren la forma de miracle i que quan es vol manipular es converteix en màgia. Llegendes de tota mena, fenòmens naturals, criatures fabuloses, objectes extraordinaris pel seu aspecte o les seves propietats no eren, com poden ser avui dia, un artifici fantasiós, sinó una explicació del món. Melusina, els monstres dels confins del món, les pedres precioses, els autòmats o els sants capaços d'obrar prodigis desfilen per un univers l'estudi del qual és també un camí per entendre la creació medieval.

1. *El meravellós medieval.* Conceptes, subjectes i àmbits. La geografia del meravellós. Imaginant l'altre: els monstres.

2. *El prodigi a l'abast.* Objectes meravellosos. Joies, amulets ex-vots i detectors de verí. Objectes exòtics i objectes animats.

3. *Un meravellós 'cristià'.* Entre els vius i els morts. Relíquies prodigioses. El superheroï cristian: aventures, llegendes i 'miracles'.

4. *Text i imatge* (amb Jordi Cerdà, professor titular del Dept. de Filologia Francesa i Romànica de la UAB). Relats textuais i relats visuals. Escenaris i personatges fabulosos. Debat.

Seminari 2. *L'Occident llatí i Bizanci. Mobilitat i transferència artística a la Mediterrània medieval, s. XII-XV. Professor: Manuel Castiñeiras*

La Mediterrània ha estat sempre un espai de mobilitat i intercanvi artístic, especialment amb l'establiment i consolidació dels Llatins a Terra Santa (1099-1291) i als territoris de l'Imperi bizantí des de 1204. Això va propiciar com mai un ric procés de transferència artística entre llatins, musulmans, grecs i cristians orientals, en el qual el Regne de França, Pisa, Venècia, Gènova, i la corona catalanoaragonesa van protagonitzar un sèrie de processos d'apropiació del sagrat, adquisició de botins de guerra, intercanvi de regals diplomàtics, reinvençió del passat (mites fundacionals) així com la circulació de models, artistes i devocions. Es tracta d'un intercanvi que va en dues direccions, i que propicià interessants fenòmens d'aculturació i introjecció artística fins ara no suficientment explorats per la historiografia i que han de ser entesos dins del paradigma dels *Global Middle Ages*

1. La Mediterrània Medieval i els seus agents artístics: comerç, pelegrinatge, croades, guerra i diplomàcia. – Els casos de Pisa i Gènova. – Multiculturalitat i apropiació: Santa Sofia de Constantinoble, d'església a mesquita.
2. Venècia, porta d'Orient. Bizanci i Egipte en l'imaginari venecià. -Els mites fundacionals a la Mediterrània : Hèrcules, el Minotaure, Janus.
3. Del 1200 Art a la *maniera greca* . –*Anthíbola*, models i artistes itinerants. -La Sala Capítular de Sixena i altres pintures del monestir. -*Icon in translation*: la veritable història de la Kahn Madonna.
4. Els escenaris de l'expansió catalanoaragonesa a la Mediterrània Oriental (s. XIV-XV): -Sant Jordi, un sant transcultural. De la Grècia francocatalana a la Corona d'Aragó. - El mar: dels mapamundi als portolans. L'Atlas de Cresques. - El Monestir de Santa Caterina al Mont Sinaí. - Recepció i reinvençió de les imatges sagrades a la Corona d'Aragó. La fascinació per les aquiròpites.

Seminari 3. *Japonisme. La fascinació per l'art japonès a la Catalunya dels segles XIX i XX. Professor: Ricard Bru*

Les quatre sessions analitzaran amb profunditat el fenomen del japonisme a Catalunya presentant els mètodes de recerca i els resultats d'una investigació d'àmbit tant local com global.

1. *Japonisme a l'Europa*. Introducció al fenomen global d'atracció, influència i inspiració de l'art japonès de la segona meitat del segle XIX i inicis del segle XX. Exposaran també casos concrets de recerca com l'impacte de l'art eròtic

japonès als artistes europeus de finals del vuit-cents.

2. *Japonisme a Catalunya (1868-1888)*. Atracció i impacte de l'art japonès a Catalunya fins a l'Exposició Universal de 1888, de Marià Fortuny a Alexandre de Riquer.
3. *Japonisme a Catalunya (1889-1915)*. Estudi del japonisme en temps del modernisme, de Ramon Casas a Lluís Domènech i Montaner.
4. *Japonisme a Catalunya (1915-1975)*. Aproximació a la fascinació per l'art i la cultura japonesa del noucentisme fins a les segones avantguardes, de Francesc Galí a Joan Miró.

Seminari 4. La primera "globalització" en l'art: el barroc a les colònies d'Amèrica i Àsia. Professora: Maria Garganté (UAB)

L'assignatura té com a objectiu mostrar l'expansió del barroc a escala global, essent la primera manifestació artística occidental que s'expandeix al fins llavors tot el món conegut. Així doncs, veurem com malgrat la inevitable influència de la metròpoli, els nous territoris també incorporaran la seva petjada i el seu substrat en les noves construccions i realitzacions artístiques, de vegades suplantant antics espais de culte prehistòrics i analitzarem aspectes com el de la "ciutat convent" o les missions. Així mateix, pel que fa a les arts figuratives, incidirem sobretot en la importància de la cultura de la imatge i en la creació i adaptació d'iconografies específiques per afavorir l'evangelització. Finalment, malgrat la major part del curs se centrarà en el continent americà, sota els dominis de les corones hispànica i portuguesa, també farem una incursió a la presència del barroc a l'Àsia, des de les colònies portugueses a Goa i Macau fins a la presència hispànica a les Filipines.

1. On la utopia era possible: les noves ciutats i les missions.
2. Arquitectura de la plata: virregnats del Perú i Nueva España.
3. Noves imatges per a noves creences. Apropiacions i sincretismes.
4. L'or del Brasil i el barroc colonial més europeu.
5. Barroc a l'Àsia, Àfrica i les Filipines.

Avaluació:

Assistència i participació activa a classe: 20 %

Exposició oral adreçada a la classe, d'uns 20 minuts, d'un tema relacionat amb un punt del programa del Mòdul 2: 40 %.

Entrega d'un treball escrit sobre el tema triat: 40%

Per la preparació de la presentació i el treball escrit, l'estudiant comptarà amb l'assessorament dels professors del Mòdul.

A la Guia Docent del Mòdul (Web Màster Oficial en Anàlisi i Gestió del Patrimoni Artístic-Pla d'Estudis-Guies Docents) trobareu una bibliografia bàsica per treballar els temes del programa.

*A banda de les sortides incloses en el programa, al llarg del període lectiu es poden organitzar altres sortides o viatges de caràcter obligatori o opcional de la disponibilitat dels professors, en funció dels interessos del alumnes i del calendari d'exposicions. De la mateixa manera, la coordinació del Màster també pot programar noves conferències de professors convidats.

Mòdul obligatori 3: Pràctiques integrades

9 crèdits ECTS

Coordinador: Anna Vié (UAB)

El mòdul consta de 150 hores de pràctiques, distribuïbles durant el 1er i/o el 2on semestre del curs (juliol inclòs). L'estada de pràctiques es realitza a una de les institucions amb les que la UAB té conveni de col·laboració. Si l'estudiant té interès a fer les pràctiques a una entitat que no apareix a la nostra llista, la coordinació estudiarà el cas i, si és viable, es tramitarà expressament un conveni amb aquella entitat. Convençuts de l'important complement que l'experiència de les pràctiques suposa en la formació de l'estudiant, una de les prioritats del nostre Màster consisteix a adequar –en la mesura del possible– les pràctiques al perfil i interessos dels nostres estudiants. A començament de curs el coordinador del Mòdul de pràctiques s'entrevista amb els estudiants matriculats per parlar d'aquesta qüestió i informar-los. A partir d'aquí, s'inicia el procés d'organització de les pràctiques. Les tasques que l'estudiant du a terme al llarg del període de pràctiques acostumen a estar vinculades a un projecte desenvolupat per la seva institució de destinació, i poden ser molt diverses –col·laboració en la documentació, catalogació i registre de col·leccions; tasques de suport a la preparació i muntatge d'una exposició; col·laboració amb els serveis de comunicació o amb els serveis educatius; participació en un projecte d'edició; suport a les tasques de gestió relacionades amb el dia a dia del departament d'un museu, un centre d'art o una galeria, etc– . Com és lògic, els projectes varien en funció dels centres. Abans d'iniciar l'estada de pràctiques, l'estudiant s'entrevista amb el professional del centre de destinació que l'ha de supervisar amb l'objectiu d'establir un primer contacte, acordar les tasques a realitzar i també parlar del calendari i els horaris. Un cop acabat el període de pràctiques, l'estudiant ha de presentar una memòria de l'activitat realitzada.

***Important:** Quan es matricula el mòdul de pràctiques, s'ha d'abonar una assegurança complementària. (Preu de l'assegurança complementària: aprox. 7,55 €)

La UAB, el Departament d'Art i de Musicologia té conveni amb les següents institucions:

Barcelona:

Museu Nacional d'Art de Catalunya www.mnac.cat

Museu d'Art Contemporani de Barcelona, MACBA <http://www.macba.cat/>

Museu d'Arqueologia de Catalunya, MAC <http://www.mac.cat/>

Museu del Disseny de Barcelona

<http://ajuntament.barcelona.cat/museudeldisseny/cat>

Museu d'Història de Barcelona, MUHBA <http://museuhistoria.bcn.cat/>

Arts Santa Mònica <http://www.artssantamonica.cat/inici.aspx>

Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi <http://www.racba.org/>

Reial Monestir de Santa Maria de Pedralbes

<http://www.bcn.cat/monestirpedralbes/ca/index.html>

Agència Catalana de Patrimoni Cultural

http://cultura.gencat.cat/ca/departament/estructura_i_adreces/organismes/dgpc/accio/agencia_patrimoni (Es tracta de fer l'estada de pràctiques a un dels centres pertanyents a l'Agència Catalana de Patrimoni Cultural, vegeu pàgina web).

Arxiu Fotogràfic de Barcelona <http://arxiufotografic.bcn.cat/>

Associació Catalana de Crítics d'Art, ACCA <http://acca.cat/>

A-FAD, Associació d'Artistes i Artesans del Foment de les Arts i del Disseny

<http://www.fad.cat/>

Casa Àsia <http://www.casaasia.es/>

Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, CCMA: TV3, Catalunya Ràdio,

<http://www.ccma.cat/>

El Born Centre de Cultura <http://elbornculturaimemoria.barcelona.cat/>

Escola Massana. Centre d'Art i Disseny <http://www.escolamassana.es/>

Filmoteca de Catalunya <http://www.filmoteca.cat/web/>

Fundació Joan Miró <http://www.fundaciomiro-bcn.org/index.php?idioma=4>

Fundació Rocamora <http://www.rocamora.es/inicio/>

Fundació Vila Casas <http://www.fundaciovilacasas.com/>

Fundación Docomomo Ibérico Documentación y conservación de la arquitectura y el urbanismo del movimiento moderno <http://www.docomomoiberico.com/>

Galeria Marlborough, Barcelona <http://www.galeriamarlborough.com/>

Adngaleria <http://www.adngaleria.com/web/pag/home.asp?la=ca>

Galeria Mayoral <http://www.galeriamayoral.com/ca/>

Galeria RocioSantaCruz <http://rociosantacruz.com/ca/>

Hangar.org, Centre de Producció i Recerca d'Arts Visuals, <https://hangar.org/ca/>

Institut Amatller d'Art Hispànic <http://fundacionamatller.org/>

Institut de Cultura de Barcelona (ICUB) <http://barcelonacultura.bcn.cat/webs-de-linstitut-de-cultura-0> (Es tracta de fer l'estada de pràctiques a un dels centres pertanyents a l' Institut de Cultura de Barcelona, vegeu pàgina web)

Província de Barcelona:

Diputació de Barcelona <http://www.diba.cat/museuslocals/nouwebmuseum/index.html>
(Es tracta de fer l'estada de pràctiques a un dels centres de la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona, vegeu pàgina web)

Museu d'Art de Cerdanyola <http://museudart.blogspot.com.es/>

Museu Tomàs Balvey, Cardedeu <http://www.museudecardedeu.cat/>

Museu de Granollers <http://www.museugranollers.org/index.php>

Museu de la Pell d'Igualada i Comarcal de l'Anoia

<http://www.igualadaturisme.cat/institucio.php>

Museu Comarcal de Manresa <http://www.museudemanresa.cat/>

Museus de Martorell <http://museus.martorell.cat/>

Consorci Museu d'Art Contemporani de Mataró, Col·lecció Bassat

<http://www.bassatgaudimataro.cat/es/>

Museu de Montserrat <http://www.museudemontserrat.com/>

Museu de Sant Cugat <http://www.museu.santcugat.cat/>

Consorti de Patrimoni de Sitges <http://www.museusdesitges.com/?lang=ca>

Museu de Terrassa

http://www.terrassa.cat/Front/dist_tercer_n/_y0iURm1ta1COVMRQ7Ji5cFbu5HvPQU_nIQBHpCIAHx2xx1YQlp0mZEQ

Centre de Documentació i Museu Tèxtil, Terrassa <http://www.cdmt.es/#>

Centre Cultural Terrassa <http://www.fundacioct.cat/>

Museu Episcopal de Vic <http://www.museuepiscopalvic.com/>

Organisme Autònom de Patrimoni Víctor Balaguer, Vilanova i la Geltrú

<http://www.victorbalaguer.cat/?q=ca/node/23>

Museu Monjo, Vilassar de Mar

<http://www.vilassardemar.cat/directori/equipaments/museu-monjo>

Girona:

Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural, ICRPC <http://www.icrpc.cat/>

Fundació Museu del Cinema-Col·lecció Tomàs Mallol

<http://www.museudelcinema.cat/cat/index.php>

Tarragona:

Museu de les Terres de l'Ebre <http://www.museuterresebre.cat/>

Andorra:

Departament de Patrimoni Cultural del Govern d'Andorra

<http://www.cultura.ad/patrimoni>

Avaluació: Informe del tutor del pràctiques: 50 %. Memòria final de pràctiques: 50 %.

Mòdul obligatori 4: Treball de Fi de Màster

9 crèdits ECTS

Coordinador: Rafael Cornudella

Es tracta de realitzar al llarg del curs un treball d'investigació original i específic sobre una temàtica lliurement escollida relacionada amb els diversos camps d'estudi del Màster –història i teoria de les arts; gestió i conservació del patrimoni artístic; crítica d'art i difusió de l'art; col·leccionisme i mercat d'art. **El treball serà supervisat per un professor del Departament d'Art.** Per demanar assessorament sobre la temàtica del treball i sobre la seva tutorització, a l'inici del curs l'estudiant podrà demanar consell al coordinador d'aquest mòdul (alhora coordinador del màster), o bé adreçar-se directament a algun dels professors del Departament d'Art que sigui coneixedor de la temàtica sobre la que l'estudiant vol fer el treball. Es pot donar el cas d'un treball que per la seva temàtica abasti dues especialitats, i en aquest cas us podem recomanar fer el treball amb dos tutors.

La data límit d'entrega del treball és el **15 de juliol de 2022**. La defensa oral del treball es realitza durant la primera quinzena de setembre. Per a més informació consulteu la Guia Docent (Web Màster Oficial en Anàlisi i Gestió del Patrimoni Artístic-Pla d'Estudis-Guies Docents).

Avaluació:

Memòria escrita del TFM: 80%

Defensa oral del TFM: 20%

MÒDULS OPTATIUS

Mòdul optatiu 5: Conservació i gestió del patrimoni artístic

10 crèdits ECTS

Coordinadors: Norma Vélez (Museu Nacional d'Art de Catalunya) i Montserrat Claveria (UAB)

MUSEU NACIONAL PRO: PROFESSIONALS, PROJECTES I PROCESSOS AL MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA

El programa d'aquest mòdul pren la forma del curs el *Museu Nacional Pro, Professionals, Projectes i Processos al Museu Nacional d'Art de Catalunya*, impartit pels professionals del Museu. L'objectiu d'aquestes classes consisteix a conèixer el Museu des de dins. S'ofereixen eines per comprendre millor el caràcter i la varietat de tasques que realitzen els seus professionals, i també elements per reflexionar sobre el funcionament dels museus com a organitzacions complexes i canviants, i sobre el seu paper en les societats contemporànies.

MUSEU
NACIONAL
D'ART DE
CATALUNYA

Programa

Dilluns, 4 d'octubre

9.30 – 10.00 h	Benvinguda Montserrat Claveria (UAB) Pepe Serra, Director del Museu Nacional d'Art de Catalunya
10 – 11.30 h	El projecte del museu Pepe Serra, Director del Museu Nacional d'Art de Catalunya
11.30 - 12	Pausa
12 – 12.30 h	Com funcionarà el curs Norma Vélez, responsable d'Activitats
12.30 – 13.30 h	<i>D'on venim. Història de les col·leccions i del Palau Nacional</i> Albert Estrada-Rius, conservador en Cap del Gabinet Numismàtic de Catalunya

Dimecres, 6 d'octubre

9.30 - 10.30 h	El registre d'obres d'art Sílvia Tena, cap del Departament de Registre i Gestió de col·leccions
10.30 – 11 h	Pausa
11 - 12.30 h	Explicació i visita a les reserves, moll de càrrega, sala d'embalatge Departament de Registre i Gestió de col·leccions
12.30 - 13.30 h	La feina d'un conservador: funcions i gestió de l'obra d'art Gemma Ylla, adjunta de conservació d'Art Romànic Elena Llorens, adjunta de conservació d'Art Modern i Contemporani Cèsar Favà, adjunt de conservació d'Art Gòtic

Dimecres, 13 d'octubre

9.30 - 10.30 h	La feina d'un conservador: estudi de l'obra d'art. Casos pràctics Joan Yeguas, conservador d'Art del Renaixement i Barroc Eduard Vallès, conservador d'Art Modern i Contemporani
10.30 – 11 h	Pausa
11 - 12 h	La feina d'un conservador: Treballant amb les col·leccions. La Col·lecció de Dibuixos i Gravats Francesc Quílez, Conservador en Cap del Gabinet de Dibuixos i Gravats
12 - 13 h	La restauració i conservació preventiva Mireia Mestre, cap de l'Àrea de Restauració i Conservació Preventiva

Dilluns, 18 d'octubre

9.30 - 10.30 h	Els tallers de restauració, laboratori, plató fotogràfic i sala de raigs X. Visita (1a part) Equip de restauració i conservació preventiva
10.30 – 11 h	Pausa
11 - 13.30 h	Els tallers de restauració, laboratori, plató fotogràfic i sala de raigs X. Visita (2a part) Equip de restauració i conservació preventiva

Dimecres, 20 d'octubre

9 – 10 h	Museum Plus: una eina de gestió de col·leccions Neus Conte, responsable de la Unitat de Documentació de Col·leccions
10 - 10.30 h	Pausa
10.30 - 11.30 h	Museografia. Els diferents llenguatges de les sales Lluís Alabern, cap de Museografia

11.30 – 13 h **La col·lecció d'Art Romànic. Visita**
Jordi Camps, conservador en cap de la col·lecció d'Art Medieval

Dilluns, 25 d'octubre

9.30 - 10.30 h **Les exposicions temporals**
Susanna López, cap de l'Àrea de Registre i Exposicions

10.30 – 11 h Pausa

11 - 12.30 h **Creació d'un projecte expositiu:** A determinar

Dimecres, 27 d'octubre

9.30 - 12.30 h **1a estada amb professionals (opcional)**

Dilluns, 3 de novembre

9.30 - 10.30 h **Accessibilitat i Responsabilitat Social. El museu, amb tothom i per a tothom**
Teresa González, cap del Departament d'Accessibilitat
Josep Miquel Faura, coordinador de Responsabilitat Social

10.30 – 11 h Pausa

11.30 – 12.30 h **La col·lecció d'art gòtic. Visita**
Cèsar Favà, adjunt de conservació d'Art Gòtic

Dimecres, 8 de novembre

9.30 - 10.30 h **Art Contemporani: una col·lecció per fer**
Àlex Mitrani, tècnic de conservació la col·lecció d'art modern i contemporani

10.30 – 11 h Pausa

11 - 12 h **Fotografia: una col·lecció en gestació. Visita a la reserva**
Roser Cambray, tècnica de conservació de la col·lecció de fotografia

12 – 13.30 h **La col·lecció de Renaixement i Barroc. Visita**
Joan Yeguas, conservador d'Art del Renaixement i Barroc

Dilluns, 10 de novembre

9.30 -10.30 h **Facilitant experiències i aprenentatges**
Sandra Figueras, tècnica del Departament d'Educació
Esther Fuertes, tècnica del Departament d'Educació

10.30 – 11 h Pausa

11 - 12 h **Les activitats i la seva programació**
Norma Vélez, responsable d'activitats

12 -13.30 h **Gestió de públics. L'Observatori de públics**
Elisabet Pueyo, cap de Màrqueting
Maurici Dueñas, tècnic de la Unitat de Gestió de Públic

Dimecres, 15 de novembre

9.30 - 10.30 h	Recursos Humans i Serveis Econòmics Joan Cirilo, cap de Gestió
10.30 – 11 h	Pausa
11 - 13 h	Comunicació, premsa i projectes digitals Núria Perales, cap del Departament de Comunicació Charo Canal, cap de Premsa Montse Gumà, cap de Projectes Digitals

Dilluns, 17 de novembre

9.30 – 11 h	El museu, un espai de creació artística A determinar
11 - 11.30 h	Pausa
11.30 – 13 h	La col·lecció d'Art Modern. Visita Mariàngels Fondevila, conservadora de la col·lecció d'Art Modern i Contemporani Eduard Vallès, conservador de la col·lecció d'Art Modern i Contemporani

Dimecres, 22 de novembre

9.30 - 12.30 h	2a estada amb professionals (opcional)
----------------	---

Dilluns, 24 de novembre

9.30 - 10.30 h	La funció gerencial del Museu i el Patrocini Víctor Magrans, administrador
10.30 – 11 h	Pausa
11 – 12,30h	Estratègia de negoci. Lloguer d'espais, turisme i promoció Cristina Arellano, cap de Desenvolupament estratègic de negoci
12,30 - 13.30 h	El museu, un espai per a la comunitat Javier Rodrigo, investigador i educador de l'art

Dimecres, 29 de novembre

9.30 - 11.30h	El Centre d'Estudis i Recerca. Visita a la biblioteca Joaquim Folch i Torres i a l'Arxiu Pilar Cuerva, cap del Centre de Recerca i Coneixement Sílvia Redondo, cap de la Biblioteca Folch i Torres Yolanda Ruiz, tècnica de la Biblioteca Joaquim Folch i Torres Dolors Planells, tècnica de l'arxiu
11.30 – 12 h	Pausa
12 - 13.30 h	El Gabinet Numismàtic de Catalunya. Visita Albert Estrada-Rius, conservador en Cap del Gabinet Numismàtic de Catalunya

Dilluns, 1 de desembre

9.30 - 12.30 h **3a estada amb professionals (opcional)**

Dimecres, 13 de desembre

9.30 - 10.30 h **L'operativa de seguretat. Visita a la sala de control**

Joan Josep Pintado, cap del Departament de Seguretat.

10.30 – 11 h Pausa

11 - 12.30 h **Museu, espai per a la salut. Arts in health**

Guillem d'Efak, Director de Comunicació i Responsabilitat Social Corporativa, Institut Català de la Salut, Generalitat de Catalunya

Dimecres, 15 de desembre

9.30 - 10.30 h **El Gabinet de Dibuixos i gravats. Visita**

Mercè Saura, adjunta de conservació del Gabinet de Dibuixos i Gravats

10.30 – 11 h Pausa

11 – 13 h **Les infraestructures, el manteniment i la sostenibilitat. Visita a les instal·lacions**

Xavier Abelló, cap de l'Àrea d'Infraestructures i Serveis Generals
Paco Fernández, tècnic de Manteniment d'Instal·lacions de l'Àrea d'Infraestructures i Serveis Generals

Dilluns, 20 de desembre

9.30 -11 h **La Xarxa de Museus d'Art de Catalunya**

A determinar

Aina Soler, coordinadora de la Xarxa de Museus

11 - 11.30 h Pausa

11.30 - 12.30 h **Els Amics del MNAC**

Cristina Martí, directora de la Fundació Amics del Museu Nacional

12.30 – 13 h Cloenda

Montserrat Claveria (UAB)

Lluís Alabern, Cap de Museografia i Responsable en funcions de la Programació Cultural

Norma Vélez, Responsable d'Activitats

Avaluació:

Assistència i participació activa a classe: 50 %

L'estudiant ha de desenvolupar un projecte relacionat amb un dels àmbits del Museu:
50 %

Mòdul optatiu 6: Crítica, comissariat i difusió de l'art

10 crèdits ECTS

Coordinador: Jaume Vidal Oliveras (UAB)

Fer visible l'art contemporani: la crítica i el comissariat d'exposicions. Aquest mòdul es planteja com un taller sobre la crítica d'art centrat en el comissariat i la gestió d'exposicions d'art. El mòdul conté sessions de tipus teòric, sessions de seminari on professionals del sector expliquen els seus projectes (alguns dels quals es veuran *in situ*) i un projecte pràctic. Aquest projecte consisteix en el disseny i elaboració en comú d'un projecte d'exposició amb material del fons artístic, documental o patrimonial de la UAB. L'exposició tindrà lloc a l'espai d'exposicions de la Biblioteca de Comunicació i Hemeroteca General i s'inaugurarà al públic al finalitzar el curs.

Programa:

1. Presentació del curs. L'ecosistema de l'art i les funcions i models de la crítica de l'art. De la crítica de l'art al comissariat d'exposicions. Encàrrec de dues ressenyes d'exposicions i encàrrec d'un projecte d'exposició. Primer contacte amb els materials i recursos disponibles per realitzar l'exposició. (J. Vidal Oliveras). 10 de febrer de 2022
2. Noció i pràctica del comissariat I (J. Vidal Oliveras i ponent extern). 17 de febrer de 2022
3. Noció i pràctica del comissariat II (J. Vidal Oliveras i ponent extern). 24 de febrer de 2022
4. Noció i pràctica del comissariat III (David G. Torres). 3 de març de 2022.
5. Noció i pràctica del comissariat IV (J. Vidal Oliveras i Teresa Grandas Conservadora MACBA). 10 de març de 2022
6. Noció i pràctica del comissariat V (Ricard Bru). 17 de març de 2022
7. Com es fa un pressupost per una exposició (J. Vidal Oliveras, Mónica Llibre i David Sirvent). 18 de març de 2022
8. Lliurament guió de l'exposició suport paper + "PowerPoint" i debat Lliurament ressenyes d'exposicions (J. Vidal Oliveras i Jesus Galdón, dissenyador d'exposicions). 24 de març de 2022
9. Síntesi dels diversos guions d'exposició. Proposta d'encàrrec. Inici de la sol·licitud de préstec de les peces, de les autoritzacions, assegurances i encàrrecs de materials o treballs de muntatge (J. Vidal Oliveras i Jesus Galdón). 31 de març de 2022

10. Proposta muntatge. Debat (J. Vidal Oliveras i Jesus Galdón). 7 d'abril de 2022
11. Comunicació i difusió (J. Vidal Oliveras i Inés Martínez-Ribas). 21 d'abril de 2022
12. Seguiment exposició - textos, materials web, dossier de premsa - sol·licituds, tràmits y assegurança (J. Vidal Oliveras i José A. Aristizábal). 28 d'abril de 2022
13. Seguiment exposició. Tancament de processos (J. Vidal Oliveras i José A. Aristizábal). 5 de maig de 2022
14. Seguiment exposició. Tancament de procesos (J. Vidal Oliveras, José A. Aristizábal). 5 de mig de 2022
15. Documental i art I (Núria Llorens). 12 de maig de 2022
- 16 i 17. Trasllat. Registre. Muntatge (J. Vidal Oliveras i Jesús Galdón). 19 i 20 de maig de 2022
18. Documental i art II (Núria Llorens). 26 de maig de 2022
19. Com oferir una exposició a una institució. Estratègies i pressupostos (J. Vidal Oliveras i Txema Romero). 2 de juny de 2022
20. Exposició virtual I (Biblioteca d'Humanitats). 14 de juny 2022
21. Exposició virtual II (Biblioteca d'Humanitats). 16 de juny de 2022

Avaluació:

Entrega de projectes individuals: 30%

Elaboració del treball corresponent a la realització del projecte expositiu portat a terme conjuntament pels alumnes i coordinat pel coordinador del mòdul: 50%

Assistència i participació activa a classe: 20%

Mòdul optatiu 7: Art i comerç

10 crèdits ECTS

Coordinador: Bonaventura Bassegoda (UAB)

Aquest mòdul es proposa oferir unes nocions bàsiques a l'entorn del funcionament del mercat i el col·leccionisme dels objectes artístics de valor patrimonial. Hi ha una part del mòdul de caràcter més històric que intenta explicar els mecanismes que han configurat el col·leccionisme d'art i els museus a Catalunya des del segle XIX fins a l'actualitat amb tres sessions a càrrec de B. Bassegoda i una més sobre l'evolució de les galeries d'art a càrrec de F. Fontbona. La resta de les sessions tenen un caràcter més obert i d'orientació professional. S'expliquen uns casos pràctics de presentació i disseny d'un projecte expositiu d'art antic (M. Carbonell) i una altre sobre el funcionament de la Junta de Qualificació i l'Institut Amatller (S. Alcolea). Es preveu la participació de diversos professionals relacionats amb el mercat i el col·leccionisme: dos antiquaris (Artur Ramon i Albert Martí Palau), una experta en el mercat de l'art contemporani (V. Porcel), un professional d'una casa de subhastes (J. Carreras), un estudiós i col·leccionista (V.Furió) i un mosso d'Esquadra de la unitat de Patrimoni (P.Canal). El curs es completa amb dues visites una al Museu de Sitges (I. Domènech) i una altre a determinar (V. Solanilla), i amb un taller pràctic a la Fundació Miró per conèixer els protocols de certificació d'autenticitat de les obres gràfiques de Miró (Elena Escolar).

1. L'estudi del fenomen col·leccionista. Estat de la qüestió a Catalunya. B. Bassegoda. 8 de febrer de 2022
2. Les exposicions d'art retrospectiu i el desenvolupament de la Història de l'Art als segles XIX i XX. B. Bassegoda. 15 de febrer de 2022.
3. L'elaboració d'un projecte expositiu d'art d'alta època. Estudi de casos. Marià Carbonell. 22 de febrer de 2021.
4. El mercat i les galeries d'art a Barcelona dels orígens fins al segle XX. Francesc Fontbona (Historiador de l'Art. Institut d'Estudis Catalans). 1 de març de 2021.
5. Les vendes en subhastes públiques. L'experiència de la casa Balclis. Jordi Carreras (Balclis, Barcelona). 8 de març de 2022. La sessió serà a Balclis.
6. La Junta de Qualificació, Valoració i Exportació de Béns del Patrimoni Cultural de Catalunya i l'adquisició d'objectes artístics mobles per al patrimoni públic. (Segona Part) La tasca de l'Institut Amatller d'Art Hispànic. Santiago Alcolea. 15 de març de 2022. La sessió serà a l'Institut Amatller.
7. El mercat de l'art, de l'àmbit local a la globalització. Valors segurs i impostures. Marià Carbonell 22 de març de 2022.

8. La persecució dels delictes contra el patrimoni artístic i arqueològic. Pere Canal (Unitat central de Patrimoni Històric. Mossos d'Esquadra, Generalitat de Catalunya). 29 de març de 2022.
9. El col·leccionisme com experiència d'estudi. La col·lecció Furió de gravat antic. Vicenç Furió (Professor del Departament d'Història de l'Art de la Universitat de Barcelona) 5 d'abril de 2022.
10. El mercat de l'art contemporani. Les grans fires internacionals d'art. Violant Porcel (Galerista). 19 d'abril de 2022.
11. Visita al Museu de Sitges. Ignasi Domènech, cap de col·leccions dels Museus de Sitges. 22 d'abril de 2022, matí. Trobada a les 10,30 a la porta del Museu
12. El peritatge de les obres d'art. El cas de l'obra de Joan Miró. Elena Escolar (Conservadora de la Fundació Joan Miró). 26 d'abril de 2022. La sessió serà a la Fundació Miró.
13. L'ofici d'antiquari. Artur Ramon (Artur Ramon Art) 3 de maig de 2022. La sessió serà a la Galeria Artur Ramon, Barcelona.
14. Visita a la Basílica del Pi de Barcelona. Jordi Sacases Arxiver. 10 de maig de 2020.
15. El mercat de les obres d'art sobre paper. Albert Martí Palau. (Palau Antiguitats). 17 de maig de 2021. La sessió serà a Palau Antiguitats, Barcelona.
16. Visita al Museu Marés. B. Bassegoda. 24 de maig de 2022.
17. Visita a una col·lecció. Victòria Solanilla. 27 de maig 2022. Matí
18. La formació del sistema dels museus públics i dels museus diocesans de Catalunya B. Bassegoda. 31 de maig de 2022.

Avaluació :

Entrega d'un treballs individual : 50%

Tutories de seguiment del treball: 30%

Assistència i participació activa a classe: 20%

El treball, breu, ha de demostrar la capacitat de l'alumne per desenvolupar coneixement i capacitats a l'entorn d'aquests temes. Pot ser un estudi sobre un col·leccionista, un museu, una galeria, un antiquari; o també un exercici pràctic de catalogació i taxació d'una obra d'art, o de gestió d'un tema legal o promocional en relació a una peça o col·lecció, etc. El tema escollit caldrà determinar-lo de comú acord entre el coordinador del mòdul i l'alumne el més aviat possible un cop iniciades les classes.
